

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 15, 19, 19¹, 19², 19³, 36, 37, 47, 55, 56, 81, 89 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 20¹, 58¹, 128² STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 6, 19, 19¹, 19², 55 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 19³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII-704 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO PAPILDYMO 247¹ STRAIPSNIU IR KODEKSO 589 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 15, 19, 19¹, 19², 19³, 36, 37, 47, 55, 56, 81, 89 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 20¹, 58¹, 128² straipsniais įstatymo projektas (toliau – Įstatymas, Įstatymo projektas) parengtas siekiant:

Įstatymo 15, 19, 19¹, 19² straipsnių pakeitimai:

- atsižvelgti į Jungtinių Tautų Europos Ekonominės Komisijos Konvencijos dėl teisės gauti informaciją apie aplinką, dalyvauti priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (Orhuso konvencijos) šalių narių susitikimo, įvykusio 2021 m. spalio 18-21 d., metu patvirtintame sprendime Nr. VII/8I (toliau – sprendimas Nr. VII/8I)¹ dėl pažeidimo byloje prieš Lietuvos Respubliką, pradėtoje gavus 2013 m. gruodžio 30 d. asociacijos „Rudaminos bendruomenė“ skundą, kuriame teigta, jog Lietuvos Respublika pažeidė Orhuso konvencijos nuostatas planuodama ir įgyvendindama LitPol link projektą, kuriose nurodoma, kad informacija apie galimas alternatyvas turi būti pateikiama visuose sprendimų priėmimo etapuose ir negali būti priimami išankstiniai sprendimai, dėl kurių nebeliktų alternatyvų pasirinkimo. Atsižvelgiant į šias rekomendacijas, siekiama nustatyti reikalavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos vietos ir technologinių alternatyvų pasirinkimo galimybių, įtvirtinant, kad alternatyvos gali būti pasirenkamos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo arba planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo metu, t. y. suteikiant teisę ir galimybę suinteresuotai visuomenei dalyvauti priimant sprendimą, pasisakant dėl alternatyvų;

- suderinti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme (toliau – Įstatymas) vartojamas sąvokas su sąvokomis, įtvirtintomis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme;

- pratęsti taršos integruotų prevencijos ir kontrolės (toliau – TIPK) leidimų, išduotų iki 2014 m. liepos 1 d. pagal 2002–2014 m. galiojusių taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių² 2 priedą (toliau – seni TIPK leidimai), pakeitimą taršos leidimais, vadovaujantis Įstatymo 19² straipsnio ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 19, 19¹, 19², 55 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 19³ straipsniu įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio 4 dalies nuostatomis, suteikti Aplinkos apsaugos agentūrai (toliau – AAA) galimybę panaikinti taršos leidimų galiojimą, jei ūkio subjektai nevykdo AAA reikalavimo pateikti informaciją, reikalingą senų TIPK leidimų pakeitimui aplinkos ministro nustatytus reikalavimus atitinkančiu taršos leidimu, turinčiu atitinkamas specialiąsias dalis. Šiam tikslui pasiekti kartu teikiamas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 6, 19, 19¹, 19², 55 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 19³ straipsniu įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo Nr. XIII-704 pakeitimo projektas);

- papildyti TIPK leidimų ir taršos leidimų galiojimo panaikinimo pagrindus atvejais, jei veikla vykdoma neturint teisės eksploatuoti leidime nurodytą įrenginį ar naudotis sklypu, kuriame

¹ <https://unece.org/env/pp/cc/decision-vii8i-concerning-lithuania>

² Patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80, panaikintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-260. Nebegalioja nuo 2014 m. liepos 1 d.

vykdoma veikla;

- patikslinti įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies 9 punkte, 19² straipsnio 11 dalies 9 punkte nurodytų pažeidimų, kuriuos nustačius 3 kartus per metus būtų naikinamas TIPK ar taršos leidimas, sąrašą, siekiant, kad įmonės įgyvendintų reikalingas aplinkosaugines priemones ir laikytųsi TIPK ar taršos leidime nustatytų sąlygų ir atsižvelgiant į nustatytus nuostatų, reglamentuojančių TIPK ir taršos leidimų galiojimo panaikinimą, netikslumus ir vykdomos aplinkos apsaugos valstybinę kontrolės rezultatus, kai nustatomi dideli ne tik laikomų ar susidariusių atliekų kiekių viršijimai, bet ir didesni, negu leidžiama apdorojamų, šalinamų ar TIPK ar taršos leidime nenurodytų tvarkomų atliekų kiekiai; papildyti šiuos pagrindus atvejais, jei už teritorijos ribų neleistinai pateko kietosios medžiagos (dulkės ir pan.).

Pažymėtina, kad Minimaliuose reikalavimuose dulkėtumui mažinti laikant, kraunant, vežant palaidas kietąsias medžiagas³ numatytos priemonės, kurias turėtų įgyvendinti įmonės, siekdamos užtikrinti, kad už veiklos vykdytojo sklypo, kuriame vykdoma veikla, ribos nebūtų vizualiai matomo laikomų ar kraunamų medžiagų dulkėjimo ir (ar) tokiomis medžiagomis nebūtų matomai padengti (užteršti) paviršiai. 2021 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojo įstatymo 19 straipsnio 2 dalies nuostata, kad vykdant TIPK ar taršos leidime nurodytą ūkinę veiklą, kietosios medžiagos (šalutiniai produktai, nurodyti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, atliekos, žaliavos ir produktai) už teritorijos, kurioje vykdoma leidime nurodyta ūkinė veikla, ribų gali patekti tik tokiais atvejais, kiekiais ir būdais, kaip tai numatyta leidimo sąlygose ir (ar) aplinkos apsaugos normatyvuose bei aplinkos apsaugos standartuose. Tačiau dėl įmonių veiklos į aplink esančias teritorijas patenkančių dulkių vis dar gaunama daug skundų. Vykdam aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę nustatyta, kad pažeidimai, susiję su medžiagų, atliekų ar produktų patekimu už teritorijos, kurioje vykdoma veikla, ribų, nuolat kartojasi, įmonės nesiima priemonių, kad dėl jų veiklos susidarančiomis įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nurodytomis kietosiomis medžiagomis nebūtų šiuokšlinamos, teršiamos aplink esančios teritorijos.

Įstatymo 15 straipsnio 1 dalis, 19 straipsnio 2 dalis, 19³, 37 straipsniai, 55 straipsnio 3 dalis, įstatymo priedas, nauji 20¹, 58¹ straipsniai:

- nustatyti, kad Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytos procedūros, jei tokias procedūras būtina atlikti planuojant vykdyti ūkinę veiklą, būtų atliktos ir iki šio įstatymo 19³ straipsnyje įtvirtinto organinius tirpiklius naudojančių įrenginių (toliau – OTN įrenginiai) įregistravimo;

- nustatyti, kad OTN įrenginyje veikla būtų vykdoma pagal sprendime dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai pagal kurį planuojama ūkinė veikla atitinka teisės aktų reikalavimus, (toliau – sprendimas dėl PAV) nustatytas sąlygas ir (ar) įgyvendinus sprendime ar atrankos išvadoje dėl poveikio aplinkai vertinimo, kad poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas (toliau – atrankos išvada), nustatytas priemonės reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti;

- įtvirtinti prievolę ir vykdant veiklą OTN įrenginyje laikytis tokiems įrenginiams eksploatuoti ir (ar) tokiai veiklai vykdyti nustatytų aplinkos apsaugos normatyvų ir aplinkos apsaugos standartų;

- sugriežtinti OTN įrenginių išregistravimo ir šių įrenginių registracijos duomenų teikimo, kai įrenginys buvo išregistruotas Įstatymo projekte nustatytais atvejais, pagrindus; papildyti OTN įrenginių registracijos duomenų teikimo ir tikslinimo pagrindus;

- įtvirtinti direktyvos 2004/42/EB⁴ I priede išvardintų dažų ir lakų⁵, transporto priemonių pakartotinės apdailos produktų⁶ (toliau – Produktai) tiekimo Europos Sąjungos ir Lietuvos

³ Patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-682 „Dėl minimalių reikalavimų dulkėtumui mažinti laikant, kraunant, vežant palaidas kietąsias medžiagas“.

⁴ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/42/EB dėl lakiųjų organinių junginių, susidarančių naudojant organinius tirpiklius tam tikruose dažuose, lakuose ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktuose, išmetamų kiekių ribojimo, iš dalies keičianti Direktyvą 1999/13/EB (toliau – Direktyva 2004/42/EB).

⁵ naudojamų pastatų, jų apdailos elementų bei detalių ir susijusių konstrukcijų, skirtų dekoratyviniams, funkciniais ir apsauginiams tikslams, padengimui.

Respublikos rinkai ir jų naudojimo Lietuvos Respublikos teritorijoje ribojimus (Produktai privalo būti tiekiami ir naudojami tik, jei jie yra pagal direktyvą 2004/42/EB paženklinėti ir juose lakiųjų organinių junginių (toliau – LOJ) kiekis neviršija nurodyto direktyvos 2004/42/EB II priede), nustatyti atitinkamą juridinių asmenų atsakomybę ir pareigūnus, turinčius teisę tirti juridinių asmenų padarytus Produktų tiekimo ir naudojimo pažeidimus, surašyti juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus ir nagrinėti bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo.

Įstatymo 36, 37, 47 straipsniai ir naujas 128² straipsnis:

- įtvirtinti atsakomybę, sankcijas už biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, nevykdymą;

Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo 24 straipsniu, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai perduotos biologinių atliekų (išskyrus biologiškai skaidžias sodų ir parkų atliekas), t. y. maisto ir virtuvės atliekų tvarkymo kontrolės jų susidarymo vietoje funkcijos, tačiau nėra nustatytos sankcijos už biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, nevykdymą.

Biologinės atliekos – biologiškai skaidžios sodų ir parkų atliekos (šakos, lapai, žolė), namų ūkių, restoranų, viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos įstaigų maisto ir virtuvės atliekos ir panašios atliekos iš maisto perdirbimo įmonių. Prie jų nepriskiriamos miškų ar žemės ūkio atliekos, nuotekų dumblas, natūralių audinių, popieriaus ir kartono, medienos atliekos.

Įstatymo projekte nustatytos atgrasančios priemonės, užtikrinančios efektyvesnę biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, vykdymą, geresnę biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo kontrolę, kurios efektyvesnis vykdymas padės užtikrinti kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis į sąvartynus patenkančių biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) kiekio mažinimą, taip pat sudarys prielaidas, kad daugiau šių atliekų bus perdirbama gaminant biudujas ar kompostuojant.

Įstatymo 56 straipsnis:

- padidinti baudų dydžius už neteisingos informacijos, reikalingos atrankai dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo atlikti, poveikio aplinkai vertinimo programai patvirtinti arba sprendimui dėl PAV priimti pateikimą, kadangi nustatytos baudos yra neadekvačiai mažos, taigi, neatlieka atgrasymo funkcijos ir neskatina asmenų atsakingiau žiūrėti į poveikio aplinkai vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Įstatymo 81 ir 89 straipsniai:

- padidinti baudų dydžius už alyvos atliekų, kurios priskiriamos prie pavojingųjų atliekų, netinkamą tvarkymą, t. y. už apdorojimą, įskaitant deginimą ar naudojimą energijai gauti, neturint tam teisės, ir perdavimą ar pardavimą asmenims, kurie nėra atliekų tvarkytojai.

Pastaraisiais metais Lietuvos Respublikoje surenkama ir panaudojama tik apie 20- 25 proc. alyvos atliekų, lyginant su patiektu Lietuvos Respublikos rinkai alyvos kiekiu⁷. Kadangi susidariusios atliekos neperduodamos tokias atliekas turintiems teisę tvarkyti atliekų tvarkytojams, tikėtina, kad nemaža dalis likusių atliekų neteisėtai deginamos įrenginiuose, kurie neatitinka atliekų deginimo įrenginiams taikomų reikalavimų, ar naudojamos atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nenurodytais būdais⁸.

Alyvos atliekų tvarkymui taikomas gamintojo atsakomybės principas. Vadovaujantis gamintojo atsakomybės principu, gaminių gamintojai ir importuotojai atsakingi už jų Lietuvos

⁶ naudojamų kelių transporto priemonėms ar jų dalims dengti atliekant transporto priemonių remonto, konservavimo ar apdailos darbus ne jų gamybos įrenginiuose.

⁷ Viešai skelbiamais Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis. Prieiga per internetą: <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/atlieku-apskaita/atlieku-apskaitos-duomenys/alyvu-atliekos>

⁸ Prieiga per internetą: <https://m.alytusplus.lt/naujienos/panaudota-automobiliu-alyva-ne-kuras-o-pavojinga-atlieka;> <https://www.lrt.lt/naujienos/eismas/7/247403/perspeja-netinkamas-panaudoto-tepalu-naudojimas-pavojingas-sveikatai-ir-aplinkai;> <http://m.technologijos.lt/cat/1/article/S-82795;> <https://m.kauno.diena.lt/naujienos/transportas/naudotu-tepalu-verslas-klesti-sildytis-pigiau-nei-moketi-bauda-204386;> <https://www.nulis.lt/terasa-kuria-galima-naudotis.html;> <https://www.delfi.lt/grynas/aplinka/grynaslt-tyrimas-perkam-ir-parduodam-naudotus-tepalus.d?id=55788523;> [https://zemesukis.com/topic/7403-panaudoti-atidirbti-tepalai/.](https://zemesukis.com/topic/7403-panaudoti-atidirbti-tepalai/)

Respublikos vidaus rinkai tiekiamų gaminių poveikį aplinkai per visą būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant surinkimo ir tolesnio sutvarkymo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą⁹.

Siekiant įvertinti, kokios priemonės skatintų alyvos gamintojus ir importuotojus efektyviau organizuoti ir finansuoti alyvos atliekų surinkimą bei tolimesnį surinktų alyvos atliekų tvarkymą, 2019 m. atliktas užsakomasis darbas „Įvertinti alyvos atliekų tvarkymo užduočių alyvų gamintojams ir importuotojams nustatymo ir (ar) mokestinės prievolės alyvų gamintojams ir importuotojams, kuri skatintų finansuoti alyvos atliekų surinkimą ir tolimesnį tvarkymą, įvedimą“¹⁰ (toliau – alyvų analizė). Alyvų analizę atlikusių Lietuvos ekspertų vertinimu, šiuo metu Lietuvos Respublikoje susidariusi situacija, kai dėl didelės paklausos nelegalioje alyvos atliekų rinkoje, atliekų turėtojai susidariusias alyvos atliekas parduoda deginimui, naudojimui energijai gauti aplinkosaugos reikalavimų neatitinkančiuose įrenginiuose. Tikėtina, kad tokio neatsakingo elgesio priežastis – per mažos baudos neatgraso asmenų nelegaliai deginti, naudoti energijai gauti alyvos atliekas ar alyvos atliekas perleisti asmenis, kurie neturi teisės tvarkyti tokių atliekų. Todėl alyvų analizę atlikę ekspertai siūlė nustatyti griežtesnę asmenų atsakomybę už alyvos atliekų tvarkymo reikalavimų pažeidimus: didinti baudų dydžius ir numatyti, kad juridiniams asmenims už alyvos atliekų surinkimą, vežimą, apdorojimą (įskaitant deginimą ir naudojimą energijai gauti) neturint tam teisės turėtų būti privaloma skirti tokio nusizengimo padarymo įrangos ir priemonių konfiskavimą. Įvertinus šiuos ekspertų siūlymus ir kitų šalių patirtį, Įstatymo projekte keičiami Įstatymo 81 ir 89 straipsniuose nurodyti baudų dydžiai ir numatomas įrangos konfiskavimas.

Nurodytos alyvų analizės duomenimis:

- Estijoje už neteisėtą alyvos atliekų deginimą nustatyta bauda iki 32 000 eurų;
- Slovėnijoje už alyvos atliekų išmetimą į komunalinių atliekų konteinerius gali būti skirta bauda juridiniams asmenims nuo 10 000 iki 30 000 eurų, individualią veiklą vykdančiam asmeniui – nuo 6 000 iki 20 000 eurų, o fiziniam asmeniui – nuo 2 000 iki 5 000 eurų, už alyvos atliekų perdavimą atliekų tvarkytojams, neturintiems teisės tvarkyti alyvos atliekas, gali būti skirta bauda juridiniams asmenims nuo 5 000 iki 15 000 eurų, individualią veiklą vykdančiam asmeniui – nuo 3 000 iki 10 000 eurų, už alyvos atliekas tvarkymą ir laikymą nesilaikant nustatytų reikalavimų, regeneravimą / naudojimą energijai gauti / deginimą alyvos atliekų, kurių savybės neatitinka nustatytų reikalavimų, gali būti skirta bauda juridiniam asmeniui nuo 10 000 iki 30 000 eurų, individualią veiklą vykdančiam asmeniui – nuo 6000 iki 20 000 eurų;
- Lenkijoje už atliekų surinkimą bei tvarkymą neturint tam leidimo numatytos baudos nuo 1 000 iki 1 000 000 zlotų arba nuo 233 iki 233 231 euro, o už atliekų transportavimą neturint tam leidimo – nuo 2 000 iki 10 000 zlotų arba nuo 466 iki 2 332 eurų;
- Portugalijoje už alyvos atliekų tvarkymo metodų pažeidimą taikomos baudos fiziniams asmenims nuo 2 000 iki 20 000 eurų, juridiniams asmenims – nuo 15 000 iki 48 000 eurų, už alyvos atliekų tvarkymą neturint tam leidimo baudos fiziniams asmenims nuo 20 000 iki 37 500 eurų, o juridiniams asmenims – nuo 38 500 iki 2 500 000 eurų;
- Vokietijoje už alyvos atliekų tvarkymą nepaisant šių atliekų tvarkymo prioritetų asmenys gali būti baudžiami iki 100 000 eurų bauda;
- Austrijoje jeigu alyvos atliekos, esant visoms galimybėms, nėra tvarkomos R9 atliekų tvarkymo būdu (pakartotinis naftos rafinavimas arba kitoks pakartotinis naftos produktų naudojimas), asmenys gali būti baudžiami nuo 850 iki 41 200 eurų dydžio baudomis.

⁹ Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 36¹ dalis, Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 „Dėl Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano patvirtinimo“, 68 punktą.

¹⁰ Šios analizės galutinė ataskaita paskelbta Aplinkos ministerijos interneto svetainės www.am.lrv.lt rubrikos „Teisinė informacija“ temoje „Tyrimai, studijos, projektai, seminarai, renginiai“. Prieiga per internetą: <http://am.lrv.lt/lt/teisine-informacija/tyrimai-ir-analizes>.

Pagal viešai prieinamą informaciją¹¹ asmenys susidariusią panaudotą alyvą (alyvos atliekas) parduoda nelegaliai rinkoje už maždaug 5 eurų už litrą (iki 600 eurų už toną) kitiems asmenims, kurie galbūt šias atliekas naudoja atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nenurodytais būdais (pvz., medienos impregnavimui), degina ar naudoja energijai gauti įrenginiuose, kurie neatitinka atliekų deginimo įrenginiams taikomų reikalavimų. Norint atgrasyti asmenis nuo ketinimų deginti alyvos atliekas reikalavimų neatitinkančiuose įrenginiuose ar jas perduoti asmenims, kurie neturi teisės tvarkyti tokias atliekas, tokia neteisėta veikla turėtų tapti finansiškai nenaudinga (nuostolinga). Todėl baudų dydis už tokius nusižengimus turėtų būti didesnis už, pvz., dydį galimų gauti pajamų alyvos atliekas pardavus asmenims, kurie nėra atliekų tvarkytojai.

Įstatymo 47 straipsnis ir 55 straipsnio 5 dalis:

- patikslinti Įstatymo 47 straipsnio 1 dalį ir 55 straipsnio 5 dalį, siekiant aiškiau reglamentuoti, kokiais atvejais 55 straipsnio 5 dalyje nurodytiems pažeidimams taikomas Įstatymo 47 straipsnyje nurodytas rašytinis įspėjimas, o kokiais – iš karto, be rašytinio įspėjimo, skiriama Įstatymo 55 straipsnio 5 dalyje nustatyta sankcija.

Kartu teikiamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija parengtas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso papildymo 247¹ straipsniu ir kodekso 589 straipsnio pakeitimo projektas (toliau – ANK pakeitimo projektas).

ANK pakeitimo projekto tikslas – įtvirtinti atsakomybę, sankcijas už biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, nevykdymą.

Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo 24 straipsniu, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai perduotos biologinių atliekų, t. y. maisto ir virtuvės atliekų tvarkymo kontrolės jų susidarymo vietoje funkcijos, tačiau nenustatyta atsakomybė, sankcijos už biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, nevykdymą.

ANK 247 straipsnyje nustatyta, kad bauda skiriama „jeigu dėl to nepavojingomis atliekomis buvo užteršta aplinka“. Atsižvelgiant į biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) kaip nepavojingų atliekų galimą poveikį ne tik aplinkai, bet ir žmonių sveikatai, kyla poreikis nustatyti panašias kaip ir nedidelio kiekio nepavojingų atliekų taršos atveju administracines nuobaudas, jei nesilaikoma biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų. Netinkamai tvarkomos biologinės atliekos (maisto ir virtuvės atliekos) kelia pavojų žmonių ir gyvūnų sveikatai, gali tapti užkrečiamųjų ligų protrūkių bei jų plitimo priežastimi. Biologinių atliekų išmetimas į mišrių komunalinių atliekų kontenerius yra netinkamas šių atliekų tvarkymo būdas: veikiant drėgmei bei bakterijoms namų ūkių, restoranų, viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos įstaigų maisto ir virtuvės atliekos ir panašios atliekos iš maisto perdirbimo įmonių skyla ir išsiskiria metano dujos, kurios patenka į atmosferą ir daro įtaką klimato kaitai, didina šiltnamio efektą. Biologinės atliekos (maisto ir virtuvės atliekos), ypač jei jos yra gyvūninės kilmės (pvz., mėsos produktų atliekos, ar maisto atliekos, turinčios mėsos), gali kelti mikrobiologinės taršos riziką, kompostuojant ar anaerobiškai apdorojant (gaminant biodujas) biologines atliekas (maisto ir virtuvės atliekas), labai svarbu vertinti mikrobiologinius rodiklius, siekiant gauti tinkamos kokybės kompostą ir jį toliau saugiai panaudoti.

Vadovaujantis regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose atliekamais atliekų sudėties tyrimais bei paskutiniaisiais oficialiais duomenimis, mišrioje komunalinėse atliekose 2020 m. Lietuvoje susidarė 382 861 tona biologiškai skaidžių atliekų, iš jų – 112 281 tona biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų). Neįvykdžius Europos Sąjungos nustatytų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų (į kurias įtraukiamos ir maisto atliekos) šalinimo sąvartynuose mažinimo užduočių gresia baudos. Atkreipiame dėmesį, kad remiantis Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų ir Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. reikalavimais, turi būti užtikrinama, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų (ir vėlesniais

¹¹ Pvz., <https://www.skelbiu.lt/skelbimai/atidirbtas-tepalas-atrabotke-47772947.html>; <https://www.skelbiu.lt/skelbimai/parduodu-naudota-isleista-is-hidrauliniu-presu-48927639.html>;

metais) sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio. Toks šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų lygis turėtų būti išlaikytas (neviršytas) ir vėlesniais metais.

Atsižvelgiant į tai, kyla poreikis nustatyti atsakomybę, baudas, panašias nustatytoms nepavojingų atliekų taršos atveju ANK 247 straipsnyje, siekiant išvengti netinkamo biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo. Dėl to ANK pakeitimo projektą siūloma papildyti nauju 2471 straipsniu, nustatant atsakomybę, baudas tvarkant biologines atliekas (maisto ir virtuvės atliekas) šių atliekų susidarymo vietoje, t. y. restoranuose, viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos, maisto perdirbimo įmonėse, taip pat atliekų tvarkymo įmonėse, turinčiose leidimus tvarkyti biologines atliekas, atsižvelgiant ne tik į Atliekų tvarkymo taisyklę¹², bet ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės (vadovas – Vitalijus Auglys, tel. 8 686 46087, el. p. vitalijus.auglys@am.lt) vyresn. patarėja – Beata Vilimaitė Šilobritienė, tel. 8 645 89487, el. p. beata.silobritiene@am.lt, patarėja Dalia Židonytė, tel. 8 695 40243, el. p. dalia.zidonyte@am.lt, vyr. specialistė Danguolė Sužiedėlytė, tel. 8 687 72136, el. p. danguole.suziedelyte@am.lt; Atliekų politikos grupės (vadovė Vilma Slavinskiene, tel. 8 698 75027, el. p. vilma.slavinskiene@am.lt) vyr. patarėja Jovita Surdokienė tel. 8 696 54712, el. p. jovita.surdokiene@am.lt, vyr. patarėja Neringa Paškauskaitė, tel. 8 696 63217, el. p. neringa.paskauskaite@am.lt; Aplinkos apsaugos politikos įgyvendinimo koordinavimo grupės (grupės vadovas Raimondas Sakalauskas, tel. 8 686 00052, el. p. raimondas.sakalauskas@am.lt) vyresn. patarėja Aušra Palubinskiene, tel. 8 695 17282, el. p. ausra.palubinskiene@am.lt.

Įstatymo Nr. XIII-704 pakeitimo projektą parengė Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės (vadovas – Vitalijus Auglys, tel. 8 686 46087, el. p. vitalijus.auglys@am.lt) patarėja Dalia Židonytė, tel. 8 695 40243, el. p. dalia.zidonyte@am.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Dėl Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies pakeitimo: Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose numatytas vietos ir technologinių alternatyvų vertinimas ir pasirinkimas, tačiau teisės aktuose nėra aiškiai nurodoma, kad alternatyvos negali būti pasirenkamos išankstiniais sprendimais. Išankstinis alternatyvų pasirinkimas iki strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūrų pažeidžia tarptautinių teisės aktų, įskaitant ir Orhuso konvenciją, nuostatas.

Dėl Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies pakeitimo: šiuo metu nustatyta, kad aplinkos ministro įgaliota institucija prieš fiziniam ar juridiniam asmeniui pradedant eksploatuoti ūkinės veiklos objektą ir vykdyti ūkinę veiklą aplinkos ministro nustatyta tvarka patikrina, ar ūkinės veiklos objekte įgyvendintos leidime nurodytos sąlygos, kurios privalo būti įgyvendintos iki ūkinės veiklos vykdymo pradžios. Tačiau į TIPK ar taršos leidimo sąlygas nėra perrašomi bendrieji konkrečiai veiklai taikomi aplinkosauginiai reikalavimai ir įrašomi ne visos sprendime dėl PAV nustatytos sąlygos ir (ar) sprendime dėl PAV ar atrankos išvadoje nustatytos priemonės reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti, kurie turi būti įgyvendinti iki eksploatavimo ar ūkinės veiklos pradžios, todėl nurodyta patikrinimo apimtis nėra pakanka, siekiant įsitikinti, ar ūkinės veiklos objektas ar ūkinė veikla atitinka visus jai keliamus aplinkosauginius reikalavimus, kuriuos turi atitikti iki ūkinės veiklos vykdymo pradžios.

Dėl Įstatymo 19² straipsnio 11 dalies papildymo 12 punktu ir Įstatymo Nr. XIII-704 pakeitimo: Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio 4 dalyje šiuo metu nustatyta, kad jeigu Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 19² straipsnio antrojoje dalyje nurodytam įrenginiui (jo dalies, kelių įrenginių ar jų dalių) eksploatuoti iki 2014 m. liepos 1 d. buvo išduotas taršos

¹² Patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas, *per ketverius metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo* šis leidimas turi būti pakeistas Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių¹³ (toliau – Taršos leidimų taisyklės) reikalavimus atitinkančiu taršos leidimu, turinčiu atitinkamas specialiąsias dalis. Šis įstatymas įsigaliojo 2018 m. sausio 1 d., nurodytas ketverių metų terminas baigiasi 2021 m. gruodžio 31 d.

Poreikis įtvirtinti šį reikalavimą atsirado dėl to, kad 2013 m. Aplinkos apsaugos įstatyme įtvirtinus nuostatą, kad vietoje senų TIPK leidimų, išduotų pagal 2002 m. galiojusių TIPK taisyklių 2 priedą, turi būti išduoti supaprastinti taršos leidimai pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 19² straipsnio ir Taršos leidimų taisyklių reikalavimus, atsirado tam tikra teisinė kolizija, kai buvo neaišku, pagal kokius reikalavimus seni TIPK leidimai turi būti peržiūrimi, keičiami ar naikinamas jų galiojimas, taip pat, kokias baudas už nustatytus pažeidimus reikia taikyti, kadangi tokie leidimai vadinosi TIPK leidimais, tačiau atitiko taršos leidimų išdavimui taikomus kriterijus.

Seno TIPK leidimo pakeitimą taršos leidimu Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio 4 dalimi pavesta inicijuoti AAA vadovaujantis AAA direktoriaus patvirtintu tvarkos aprašu (toliau – AAA tvarkos aprašas)¹⁴ ir veiklos vykdytojo pateiktais duomenimis, kuriuos ūkio subjektas privalo pateikti vadovaudamasis Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio 4 dalies nuostatomis ir nurodytuoju AAA tvarkos aprašu.

Vykdam šiuos reikalavimus, susiklostė situacija, kad dalis senus TIPK leidimus turinčių veiklos vykdytojų net po kelių AAA prašymų nevykdo Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio 4 dalyje jiems nustatytos prievolės pateikti visą reikiamą informaciją apie vykdomą veiklą, kuria vadovaudamasi AAA vykdo Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnyje jai deleguotą funkciją – pakeičia senus TIPK leidimus nustatytus reikalavimus atitinkančiais taršos leidimais. Kadangi nurodyta AAA funkcija yra apribota laike (t. y. turi būti baigta iki 2022 m. sausio 1 d.), pasibaigus šiam terminui atsiranda teisinis neapibrėžtumas, nes AAA nebeturės teisinio pagrindo reikalauti reikiamos informacijos ir sutvarkyti leidimus, tačiau prievolė pakeisti leidimus liks neįvykdyta dėl veiklos vykdytojų atsisakymo bendradarbiauti ir teikti reikiamą informaciją. Nepakeitus senų TIPK leidimų apsunkinama aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė dėl pasenusių ar neaiškių, nekonkrečių leidimų sąlygų, surašytų pagal nebegaliojančius reikalavimus.

Dėl įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies 9 punkto ir 19² straipsnio 11 dalies 9 punkto: vadovaujantis įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies 9 punkto ir 19² straipsnio 11 dalies 9 punkto nuostatomis, AAA turi priimti sprendimą panaikinti TIPK ar taršos leidimo galiojimą, jei Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme nustatyta tvarka 3 kartus per metus nustatoma, kad TIPK ar taršos leidime nustatyti leistinos taršos (kiekio ir (ar) koncentracijos), atliekų susidarymo, laikymo normatyvai viršijami. Įgyvendinant minėto punkto nuostatas, dėl jų taikymo praktikoje kilo neaiškumų tiek AAA, tiek ir veiklą vykdančioms ūkio subjektams, pvz., nuo kokios konkrečios dienos pradedami skaičiuoti 3 pažeidimai (t. y. 3 kartai per metus), kokie pažeidimai laikomi pakartotiniais, kokie atliekų tvarkymo reikalavimų pažeidimai laikytini normatyvų viršijimu ir pan.

Dėl siūlomo įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies 11 punkto ir 19² straipsnio 11 dalies 11 punkto: nustatyta atvejų, kai veikla vykdoma valstybei priklausančiame sklype, kuriame ūkio subjektas neturi teisės vykdyti veiklą dėl to, kad pasibaigė nuomos sutartis ir į pakartotinius AAA raginimus sutvarkyti teises vykdyti veiklą tokioje vietoje ūkio subjektas nereaguoja. Bankroto ar veiklos nutraukimo atveju kyla neaiškumų, kas atsakingas už valstybei priklausančioje žemėje likusių atliekų sutvarkymą.

AAA, vadovaudamasi AAĮ 19¹ straipsnio 15 dalyje ir 19² straipsnio 12 dalyje nurodytais

¹³ Patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 „Dėl Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“.

¹⁴ Patvirtintas Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2018 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. AV-190 „Dėl Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų, išduotų pagal taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 „Dėl Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“, 2 priedą, keitimo į taršos leidimus tvarkos aprašo patvirtinimo“.

terminais, turi priimti sprendimą dėl TIPK ar taršos leidimo galiojimo panaikinimo, apie priimtą sprendimą informuoti TIPK ar taršos leidimo turėtoją, tačiau siekiant aiškiau reglamentuoti AAA veiksmus, įgyvendinant Įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies ir Įstatymo 19² straipsnio 11 dalies nuostatas, įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose turėtų būti nustatyta šių nuostatų įgyvendinimo tvarka.

Dėl Įstatymo 47 straipsnio ir 55 straipsnio 5 dalies pakeitimo: vadovaujantis Įstatymo 47 straipsniu, nustačius šio straipsnio 1 dalyje išvardintuose Įstatymo straipsniuose nurodytus pažeidimus, juridinis asmuo įspėjamas raštu ir jam nustatomas protingas terminas nustatytiems pažeidimams pašalinti. Įstatymo 47 straipsnio 1 dalyje nurodyta Įstatymo 55 straipsnio 5 dalis, kurioje numatyta sankcija už ūkinės ar kitokios veiklos vykdymą, objektų naudojimą nesilaikant TIPK ar taršos leidime nustatytų sąlygų arba nesilaikant įregistruotam įrenginiui nustatytų reikalavimų po rašytinio įspėjimo apie pažeidimą. Esant tokiam reglamentavimui, susidaro teisinė dviprasmybė, kadangi šiems juridiniams asmenims už tokį patį TIPK ar taršos leidimo sąlygų pažeidimą gali būti arba iš karto taikoma Įstatymo 55 straipsnio 5 dalyje nustatyta sankcija, arba gali būti skirtas tik rašytinis įspėjimas. Jei veikla vykdoma nesilaikant TIPK ar taršos leidime nustatytų sąlygų, kyla grėsmė, kad gali būti padaryta didelė žala aplinkai, tuo tarpu juridiniam asmeniui reali sankcija už šį pažeidimą gali būti neskiriamą.

Dėl įstatymo 15 straipsnio 1 dalies, 19 straipsnio 2 dalies, 19³, 37 straipsnių, 55 straipsnio 3 dalies, įstatymo priedo, naujų 20¹, 58¹ straipsnių: Įstatymas nustato, kad planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas), planuojantis vykdyti ūkinę veiklą, kuriai reikia atlikti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras, šias procedūras atlieka iki leidimo išdavimo, tačiau nenustato pareigos tokias procedūras atlikti iki OTN įrenginių įregistravimo (OTN įrenginys pagal taikomą licencijavimo modelį „D“ veiklą gali pradėti jau kitą dieną po registracijos duomenų pateikimo) ir užtikrinti, kad OTN įrenginiuose vykdoma veikla atitiktų sprendime nustatytas sąlygas ir sprendime dėl PAV ir (ar) atrankos išvadoje nurodytą ūkinės veiklos mastą bei charakteristikas, numatytas priemones reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti, kurios turi būti įgyvendintos konkrečiame etape.

Aplinkos apsaugos įstatyme nustatyti OTN įrenginių registracijos duomenų tikslinimo ir įrenginių išregistravimo pagrindai, prievolė saugiai nutraukti įrenginio veiklą jį išregistravus yra nepakankami; nenustatyti OTN įrenginių registracijos duomenų teikimą atgrasantys principai, kai įrenginys šiame įstatyme nustatytais pagrindais buvo išregistruotas ir nepašalintos išregistravimą lėmusios priežastys arba nepraėjo šiame įstatyme nurodytas terminas, kad skatintų laikytis įrenginio eksploatavimo sąlygų ir (ar) aplinkosauginių teisės aktų reikalavimų.

Direktyvos 2004/42/EB reikalavimai dėl jos I priede išvardintų Produktų¹⁵ pateikimo į Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teritorijos rinką (gali būti pateikiami tik jei jie yra pagal Direktyvą paženklinėti ir juose LOJ kiekis neviršija nurodyto II priede), perkelti į nacionalinę teisę Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. D1-379/4-273 „Dėl Lakiųjų organinių junginių kiekių, susidarančių naudojant organinius tirpiklius tam tikrų dažų, lakų ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktų sudėtyje, ribojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas). Įsakymu įtvirtintos nuostatos, kuriomis siekiama užtikrinti, kad Produktai, neatitinkantys ženklavimo ir jame esančio lakiųjų organinių junginių kiekio reikalavimų, ne tik nepatektų į Lietuvos Respublikos rinką, bet ir nebūtų naudojami Lietuvos Respublikos teritorijoje. Tačiau aukštesniu lygiu – įstatymu tokie ribojimai neįtvirtinti; nenustatyta atitinkama juridinių asmenų atsakomybė.

Dėl Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 36, 37, 47 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 128² straipsniu: vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, biologinių atliekų (išskyrus biologiškai skaidžias sodų ir parkų atliekas), t. y. maisto ir virtuvės

¹⁵ Dažų ir lakų (naudojamų pastatų, jų apdailos elementų bei detalių ir susijusių konstrukcijų, skirtų dekoratyviniams, funkciniais ir apsauginiais tikslams, padengimui) ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktų (naudojamų kelių transporto priemonėms ar jų dalims dengti atliekant transporto priemonių remonto, konservavimo ar apdailos darbus ne jų gamybos įrenginiuose).

atliekų jų susidarymo vietoje tvarkymo kontrolę vykdo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos inspektoriai.

Šiuo metu Aplinkos apsaugos įstatyme nenustatytos sankcijos už biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, nevykdymą.

Baudos už alyvų atliekų (priskiriamos pavojingosioms atliekoms) tvarkymą nustatytos Aplinkos apsaugos įstatymo 81 ir 89 straipsniuose ir priklausomai nuo atliekų kiekio yra nuo 600 iki 30 000 eurų, už pakartotinį pažeidimą – nuo 1 200 iki 55 000 eurų.

Dėl ANK pakeitimo projekto: vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymu, biologinių atliekų (), t. y. maisto ir virtuvės atliekų jų susidarymo vietoje tvarkymo kontrolę vykdo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba.

Šiuo metu Administracinių nusižengimų kodekse nėra atskirai nustatytų sankcijų už biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų nevykdymą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Dėl Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies pakeitimo: Siūloma nustatyti reikalavimą, kad turi būti užtikrinamas vietos ir technologijų alternatyvų pasirinkimas, atsižvelgiant į galimą alternatyvų poveikį aplinkai, o šios alternatyvos nagrinėjamos ir tinkamiausia jų pasirenkama atliekant strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ir (ar) poveikio aplinkai vertinimo procedūras. Įtvirtinus šią nuostatą bus užtikrintas Orhuso konvencijos nuostatų įgyvendinimas ir užtikrinama visuomenės teisė dalyvauti aplinkosauginių sprendimų priėmime.

Įstatymo 15 straipsnyje siūloma: nustatyti pareigą planuojamos ūkinės veiklos organizatoriui iki OTN įrenginio įregistravimo atlikti Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras, jei tokias procedūras būtina atlikti planuojant vykdyti ūkinę veiklą (Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalis, Įstatymo 15 straipsnio 1 dalis); nustatyti, kad OTN įrenginių registracijos duomenys turi atitikti PAV sprendime nustatytas sąlygas ir PAV sprendime ir (ar) atrankos išvadoje nurodytą ūkinės veiklos mastą, numatytas priemones reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti, kurios turi būti įgyvendintos konkrečiu etapu (Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 d., Įstatymo 15 straipsnio 4 d.).

Dėl Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies pakeitimo: siekiama nustatyti, kad ūkinės veiklos objektas būtų pradedamas eksploatuoti ir ūkinė veikla pradedama vykdyti, aplinkos ministro įgaliotai institucijai ne tik įsitikinus, kad ūkinės veiklos objekte įgyvendintos leidime nurodytos sąlygos, kurios privalo būti įgyvendintos iki ūkinės veiklos vykdymo pradžios, bet taip pat įsitikinus, kad įgyvendinti ir konkrečiai veiklai taikomi aplinkosauginiai reikalavimai ir sprendime dėl PAV nustatytos sąlygos ir (ar) sprendime dėl PAV ar atrankos išvadoje nustatytos priemonės reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti, kurie turi būti įgyvendinti iki eksploatavimo ar ūkinės veiklos pradžios. Tokiu būdu bus užtikrinama, kad bus pradedami eksploatuoti ūkinės veiklos objektai ar pradedama vykdyti ūkinė veikla, atitinkantys visus keliamus aplinkosauginius reikalavimus, kuriuos turi atitikti iki ūkinės veiklos vykdymo pradžios. Šia nuostata siekiama užtikrinti kuo mažesnę galimą neigiamą poveikį aplinkai ir užkirsti kelią galimiems aplinkosauginių reikalavimų pažeidimams.

Dėl Įstatymo 19² straipsnio 11 dalies papildymo 12 punktu ir Įstatymo Nr. XIII-704 pakeitimo: Įstatymo Nr. XIII-704 pakeitimo projektu siūloma 2 metais pratęsti senų TIPK leidimų pakeitimą taršos leidimais, vadovaujantis Aplinkos apsaugos 19² straipsnio ir Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio 4 dalies nuostatomis, Įstatymo 19² straipsnio 11 dalį, nustatančią taršos leidimų galiojimo panaikinimo pagrindus, papildyti 12 punktu, suteikiant AAA teisę panaikinti taršos leidimų galiojimą, jei veiklos vykdytojas nevykdo AAA reikalavimo pateikti informaciją, reikalingą senų TIPK leidimų pakeitimui aplinkos ministro nustatytus reikalavimus atitinkančiu taršos leidimu, turinčiu atitinkamas specialiąsias dalis. Pakeitus Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnio 4 dalyje nurodytą terminą ir įtvirtinus Aplinkos apsaugos įstatymo 19² straipsnio 11 dalies 12 punkte galimybę panaikinti leidimą, jei veiklos vykdytojas nevykdo teisėtų AAA reikalavimų pateikti informaciją apie vykdomą veiklą, kuri reikalinga taršos leidimo surašymui, sukuriama

mechanizmas, užtikrinsiantis Įstatymo Nr. XIII-704 9 straipsnyje įtvirtintos AAA prievolės įvykdymą, tuo pačiu bus pagerinta ūkio subjektų veiklos aplinkosauginė kontrolė.

Dėl Įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies 9 punkto, 19² straipsnio 11 dalies 9 punkto: šie punktai patikslinti ir papildyti, į pažeidimų, kuriuos nustačius 3 kartus per 12 mėn., panaikinamas leidimo galiojimas, sąrašą įtraukiant pažeidimus, kai neleistinai už teritorijos ribų pateko šio įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nurodytos kietosios medžiagos (dulkės, atliekos ir pan.), veikla vykdoma nesilaikant TIPK leidime aprašyto atliekų naudojimo ar šalinimo technologinio proceso, viršijamas leistinas atliekų apdorojimo įrenginio pajėgumas, viršijamas didžiausias leidžiamas šalinti atliekų kiekis; tvarkomos TIPK leidime nenurodytos atliekos.

Įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalis ir 19² straipsnio 11 dalis papildoma punktais, kuriais vadovaujantis AAA galės panaikinti TIPK arba taršos leidimo galiojimą, jei leidimo turėtojas nebeturi teisės naudoti ar valdyti leidime nurodytai veiklai vykdyti naudojamą nekilnojamąjį turtą ar jo dalį ir (ar) įrenginį ar jo dalį.

Įstatymo 19¹ straipsnio ir kituose, aukščiau nenurodytuose 19² straipsnio pakeitimuose siekiama patikslinti nuorodas į Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nurodytą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai, pagal kuri planuojama ūkinė veikla atitinka teisės aktų reikalavimus, siekiant aiškiau reglamentuoti Įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies ir 19² straipsnio 11 dalies nuostatas, reglamentuojančias TIPK ar taršos leidimo galiojimo panaikinimo atvejus, ir jų įgyvendinimą. Įstatymo projektu patikslinta Įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies 9 punkto ir 19² straipsnio 11 dalies 9 punkto formuluotės, papildyta 19¹ straipsnio 15 dalis ir 19² straipsnio 12 dalis, numatant, kad sprendimas dėl TIPK ar taršos leidimo galiojimo panaikinimo priimamas aplinkos ministro nustatyta tvarka nustačius Įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalyje ir 19² straipsnio 11 dalyje nustatytas aplinkybes. Taip pat patikslinami taršos leidimų keitimo pagrindai, nustatoma, kad leidimą reikia pakeisti ne tik kai nelieka prievolės turėti atitinkamą leidimo specialiąją dalį, bet ir tada, kai atsiranda poreikis turėti naują specialiąją dalį; papildoma nauju leidimų panaikinimo pagrindu, jei leidimo turėtojas nebeturi teisės disponuoti nekilnojamuoju turtu, kuris naudojamas eksploatuojant įrenginį, kuriam išduotas leidimas.

Įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje siūloma atlikti techninį pakeitimą, siekiant užtikrinti, kad būtų nustatyta prievolė ir vykdant veiklą OTN įrenginiuose, kurie pagal šio įstatymo 19³ straipsnį turi būti įregistruoti, laikytis tokiai veiklai nustatytų aplinkos apsaugos normatyvų ir aplinkos apsaugos standartų (Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalis, Įstatymo 19 straipsnio 2 dalis).

Siekiant išvengti atvejų, kuomet išregistravus OTN įrenginį dėl didelių pažeidimų ir nepašalinus to priežasčių vėl būtų teikiami to paties OTN įrenginio registracijos duomenys ir pagal taikomą licencijavimo modelį „D“ jis galėtų pradėti veikti kitą dieną, siūloma:

- Įstatymo 19³ straipsnio 4 dalyje – įtvirtinti, kad OTN įrenginio registracijos duomenys negali būti teikiami įgaliotai institucijai, kol nebus pašalintos OTN įrenginio išregistravimo už didelių pažeidimus priežastys (neįvykdytas privalomasis nurodymas sustabdyti veiklą; įsiteisėjęs teismo sprendimas, panaikinant PAV atrankos išvadą arba sprendimą, kuris privalomas tam, kad veiklai įrenginyje, kuris turi būti įregistruotas, vykdyti; vykdoma veikla neįgyvendinus PAV sprendime ar atrankos išvadoje nustatytų sąlygų ir priemonių reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti, kurios turi būti įgyvendintos iki veiklos pradžios), arba nepraėjus įstatyme nustatytam laikotarpiui (2 metams) nuo įrenginio išregistravimo dėl išmetamų LOJ ribinių verčių viršijimo 3 kartus per paskutinius 12 mėnesių nustatymo ir (ar) išmetamų LOJ monitoringo nevykdymo, arba tokio pažeidimo nenutraukimo ilgiau kaip 6 mėnesius nuo pažeidimo užfiksavimo nustatymo dienos (išskyrus atvejus, kai privalomuoju nurodymu pažeidimo pašalinimui nustatytas ilgesnis terminas) dienos (Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 4 dalis);

- Įstatymo 55 straipsnio 3 dalyje – siekiant paskatinti juridinius asmenis atsakingiau žiūrėti į teisės aktų pažeidimus – nustatyti atsakomybę už įrenginio registracijos duomenų pateikimą įgaliotai institucijai neturint teisės juos pateikti 19³ straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais. Siūlomas baudų dydis nurodytas 55 straipsnio 3 dalyje, tolygus baudai, skiriamai už veiklos vykdymą

neįregistravus OTN įrenginio, kai pagal teisės aktus toks įrenginys privalo būti įregistruotas (Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalis, Įstatymo 55 straipsnio 3 dalis).

Įstatymo 19³ straipsnyje siūloma:

- siekiant šio straipsnio nuostatas suderinti su atitinkamai pakeistų 19¹ ir (ar) 19² straipsnių susijusių nuostatų, reglamentuojančių leidimo keitimo, leidimo galiojimo panaikinimo pagrindus, saugų įrenginio veiklos nutraukimą panaikinus leidimą;

- siekiant prevencinių tikslų, nustatyti, kad OTN įrenginių registracijos duomenys turėtų būti tikslinami fiziniam ar juridiniam asmeniui 2 kartus per metus viršijus pagal LOJ taisyklių reikalavimus taikomas išmetamų LOJ ribines vertes, jei tokių pažeidimų prevencijai reikia sugriežtinti įrenginio eksploatavimo sąlygas (Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 7 dalies 4 punktas);

- siekiant apibrėžtumo, įvardinti konkretų minimalų terminą OTN įrenginio registracijos patikslintų duomenų pateikimui, kuris turėtų būti ne trumpesnis kaip 20 darbo dienų, o viršijus 2 kartus per metus taikomas išmetamų LOJ ribines vertes (jei tokių pažeidimų prevencijai reikia sugriežtinti įrenginio eksploatavimo sąlygas) ne trumpesnis kaip 20 darbo dienų ir ne ilgesnis kaip 30 darbo dienų (Įstatymo projekto 5 straipsnio 3 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 8 dalis).

Įstatymo 19³ straipsnio 9 dalyje siūloma papildyti OTN įrenginių išregistravimo pagrindus:

- siekiant šio straipsnio nuostatas suderinti su atitinkamai pakeistų ir keičiamų 19¹ ir (ar) 19² straipsnių nuostatų, reglamentuojančių leidimo galiojimo panaikinimo pagrindus, saugų įrenginio veiklos nutraukimą panaikinus leidimą, – nustatant, kad įgaliota institucija išregistruoja OTN įrenginį, jei įvykus juridinio asmens pertvarkymui arba reorganizavimui juridinio asmens teisių perėmėjas per 6 mėnesius nuo šių aplinkybių atsiradimo nesikreipia dėl formalių įrenginio registracijos duomenų patikslinimo (Įstatymo projekto 5 straipsnio 4 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 9 dalies 10 punktas);

- siekiant išvengti neigiamo poveikio aplinkai ir užtikrinti PAV ar atrankos dėl PAV procedūrų metu numatytų sąlygų ir priemonių įgyvendinimą – nustatyti, kad OTN įrenginys išregistruojamas, jei veikla vykdoma neįgyvendinus PAV sprendimo sąlygų ir (ar) PAV sprendimo ar atrankos išvados priemonių reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti, kurios turi būti įgyvendintos iki veiklos pradžios (Įstatymo projekto 5 straipsnis 4 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 9 dalis 7 punktas); yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, panaikinantis atrankos dėl PAV išvadą ar sprendimą, jei ši išvada ar šis sprendimas privalomas tam, kad įrenginys būtų įregistruotas (Įstatymo projekto 5 straipsnio 4 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 9 dalies 6 punktas);

- siekiant išvengti ilgalaikio neigiamo poveikio aplinkai ir užtikrinti tinkamą įstatymų reikalavimų laikymąsi – nustatyti, kad OTN įrenginys išregistruojamas, kai Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme nustatyta tvarka trečią kartą per 12 mėnesių nustatomi išmetamų LOJ ribinių verčių viršijimai ir (ar) nevykdomas išmetamų LOJ monitoringas, arba jei bent vienas toks pažeidimas nenutraukiamas ilgiau, kaip 6 mėnesius (Įstatymo projekto 5 straipsnio 4 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 9 dalies 8 punktas).

Įstatymo 19³ straipsnio 9 dalies 2 punkte siūloma OTN įrenginių išregistravimo pagrindus patikslinti, t. y. atlikti techninį pakeitimą. Atsižvelgiant į Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo IV skyriaus antrojo skirsnio ir IV skyriaus trečiojo skirsnio nuostatų pakeitimus¹⁶, patikslinti, kad įrenginys išregistruojamas neįvykdžius ne „priimto nutarimo“, o „duoto privalomojo nurodymo“ sustabdyti veiklą (Įstatymo projekto 5 straipsnio 4 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 9 dalies 2 punktas).

Įstatymo 19³ straipsnio nuostatas siūloma papildyti nauju 10 punktu, nustatančiu prievolę veiklos vykdytojui išregistravus OTN įrenginį saugiai nutraukti įrenginio veiklą ir įgyvendinti būtinas priemones, reikalingas užtikrinti, kad nebus padarytas neigiamas poveikis aplinkai ir nekils žalos aplinkai grėsmė. Taip pat siūloma įstatymu nustatyti terminus veiklos vykdytojo informavimui

¹⁶ 2020 m. sausio 28 d. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo Nr. IX-1005 2, 3, 12 straipsnių, IV skyriaus antrojo skirsnio pakeitimo, įstatymo papildymo 61 straipsniu ir IV skyriaus trečiojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas Nr. XIII-2794 (įsigaliojo 2020 m. gegužės 1 d.).

ir trūkumų pašalinimui: 3 darbo dienų terminą nuo atitinkamos aplinkybės nustatymo įgaliotai institucijai įspėti veiklos vykdytoją apie galimą įrenginio išregistravimą; 20 darbo dienų ar 6 mėnesių terminą trūkumams pašalinti; 3 darbo dienų terminą nuo sprendimo priėmimo išregistruoti įrenginį įgaliotai institucijai informuoti veiklos vykdytoją apie įrenginio išregistravimą, išskyrus atvejus (nurodytus šio straipsnio 1, 8 ir 9 punktuose), kai įrenginys išregistruojamas neteikiant įspėjimo (Įstatymo projekto 5 straipsnio 5 dalis, Įstatymo 19³ straipsnio 10 dalis).

Siekiant užtikrinti tinkamą direktyvos 2004/42/EB įgyvendinimą – įstatymu įtvirtinti šią direktyvą įgyvendinančias nuostatas dėl Produktų tiekimo rinkai, siūloma:

- Įstatymą papildyti nauju 20¹ straipsniu, – įtvirtinti juridiniams asmenims (įskaitant užsienio valstybių juridinius asmenis ir kitas organizacijas, taip pat juridinių asmenų ar kitų organizacijų padalinius) prievolę tiekti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos rinkai ir naudoti Lietuvos Respublikos teritorijoje tik pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus paženklintus ir didžiausio sudėtyje esančio LOJ kiekio neviršijančius Produktus (Įstatymo projekto 6 straipsnis, Įstatymo 20¹ straipsnis);

- Įstatymo 37 straipsnio 1 dalies 1, 6 ir 7 punktus papildyti, – siekiant nustatyti instituciją ir pareigūnus, turinčius teisę tirti juridinių asmenų padarytus pažeidimus dėl Produktų tiekimo ir naudojimo, surašyti juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus ir nagrinėti bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo (vyriausiuosius valstybinius aplinkos apsaugos inspektorius dėl Produktų naudojimo Lietuvos Respublikos teritorijoje; Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pareigūnus dėl Produktų teikimo Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos rinkai; Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pareigūnus dėl Produktų tiekimo Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos rinkai ir naudojimo Lietuvos Respublikos teritorijoje) (Įstatymo projekto 8 straipsnis, Įstatymo 37 straipsnio 1 dalies 1, 6 ir 7 punktai);

- Įstatymą papildyti nauju 58¹ straipsniu, – nustatyti juridinių asmenų atsakomybę už pagal nustatytus reikalavimus nepaženklintų arba didžiausią sudėtyje esančio LOJ kiekį viršijančių Produktų tiekimą Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos rinkai, ir tokių Produktų naudojimą Lietuvos Respublikos teritorijoje. Siūlomi baudų dydžiai prilyginti baudoms, nurodytoms Įstatymo 98 straipsnyje, skiriamoms už nustatyta tvarka nepaženklintų elektros ar elektroninės įrangos tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai. (Įstatymo projekto 13 straipsnis, Įstatymo 58¹ straipsnis);

- Įstatymo priedą papildyti nuoroda į įgyvendinamą Europos Sąjungos teisės aktą – direktyvą 2004/42/EB (Įstatymo projekto 17 straipsnis, Įstatymo priedas).

Dėl Įstatymo 56 straipsnio keitimo: siūloma padidinti baudas už neteisingos informacijos, kuri teikiama poveikio aplinkai vertinimo proceso metu, pateikimą 2 kartus, tikimasi, kad toks sprendimas paskatins atsakingiau žiūrėti į poveikio aplinkai vertinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Dėl Įstatymo 81 ir 89 straipsnių keitimo: įvertinus alyvų analizėje pateiktus siūlymus ir kitų šalių patirtį, Įstatymo projekto 15 ir 16 straipsniais juridiniams asmenims už pavojingųjų atliekų (kurioms priskiriamos alyvos atliekos) apdorojimą neturint tam teisės ar už perdavimą asmenims, neturintiems teisės tvarkyti tokias atliekas, siūloma nustatyti baudas nuo 2 000 iki 35 000 eurų, atsižvelgiant, koks tokių atliekų kiekis neteisėtai apdorotas ar perduotas kitiems asmenims. Pakartotinai padarius minėtus pažeidimus, siūloma skirti 1,5 karto didesnes baudas, lyginant su baudomis už pirmą kartą padarytus pažeidimus. Be to, siūloma numatyti, kad už pakartotinai padarytą pažeidimą pavojingąsias atliekas apdorojant neturint tam teisės, turėtų būti skiriamas konfiskavimas įrangos, kurią asmuo naudoja pavojingosioms atliekoms apdoroti neturint teisės vykdyti tokių atliekų apdorojimo (Įstatymo 81 straipsnis).

Tikimasi, kad Įstatymo 81 ir 89 straipsniuose (Įstatymo projekto 15 ir 16 straipsniuose) numatytos griežtesnės baudos atgrasys asmenis alyvos atliekas deginti ar naudoti energijai gauti aplinkosaugos reikalavimų neatitinkančiuose įrenginiuose, ar perduoti asmenims, kurie neturi teisės tvarkyti tokias atliekas; daugiau alyvos atliekų bus surinkta ir sutvarkyta laikantis atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo.

Įstatymo 36, 37, 47 straipsnių pakeitimu ir nauju 128² straipsniu siūloma nustatyti baudas viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos, maisto perdirbimo įmonėms, nevykdančioms Atliekų tvarkymo taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, taikomų tvarkant susidarančias biologines atliekas (maisto ir virtuvės atliekas) maisto tvarkymo subjektuose, taip pat siūloma nustatyti baudas atliekas tvarkančioms įmonėms, turinčioms teisę tvarkyti biologines atliekas (maisto ir virtuvės atliekas), tačiau netinkamai vykdančioms šių atliekų tvarkymą ir pažeidžiančioms Atliekų tvarkymo taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų (įskaitant maisto atliekas) kiekį įpareigoja Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų¹⁷. Atskirai surinkti biologines atliekas ir jas apdoroti tokiu būdu, kuriuo užtikrinama aukšto lygio aplinkos apsauga, nurodoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB dėl atliekų, panaikinančioje kai kurias direktyvas¹⁸.

Remiantis Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų¹⁹ ir Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano²⁰ reikalavimais, turi būti užtikrinama, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio. Toks šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų lygis turėtų būti išlaikytas (neviršytas) ir vėlesniais metais.

Dėl 47 straipsnio ir 55 straipsnio 5 dalies pakeitimo: siekiant išvengti skirtingo Įstatymo nuostatų traktavimo, kai nustačius TIPK ar taršos leidimo sąlygų pažeidimą vieniems juridiniams asmenims iš karto taikoma Įstatymo 55 straipsnio 5 dalyje nustatyta sankcija, o kitiems gali būti skirtas rašytinis įspėjimas, siūloma, kad aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui nustačius, jog ūkinė ar kitokia veikla vykdoma, objektai naudojami nesilaikant TIPK ar taršos leidime nustatytų sąlygų, iš karto, netaikant Įstatymo 47 straipsnyje nustatyto įspėjimo instituto taikymo, būtų pradeda bylos dėl ekonominės sankcijos skyrimo teiseną. Tikimasi, kad tai paskatins asmenis laikytis TIPK ar taršos leidimuose nustatytų sąlygų, šalinti pažeidimus, nelaukiant aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno įspėjimo.

Dėl ANK pakeitimo projekto: siūloma nustatyti nuobaudas maisto tvarkymo subjektams (viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos, maisto perdirbimo įmonėms), nevykdantiems Atliekų tvarkymo taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų tvarkant susidarančias biologines atliekas (maisto ir virtuvės atliekas), taip pat siūloma nustatyti administracines nuobaudas atliekas tvarkančioms įmonėms, turinčioms teisę tvarkyti biologines atliekas, tačiau netinkamai vykdančioms šių atliekų tvarkymą ir pažeidžiančioms Atliekų tvarkymo taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Baudos restoranų, viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos, maisto perdirbimo įmonių vadovams, netinkamai tvarkantiems šiose įmonėse susidarančias biologines atliekas (maisto ir virtuvės atliekas) šių atliekų susidarymo vietoje, siūlomos atsižvelgiant į numatytas baudas už panašius pažeidimus (taršą nepavojingomis atliekomis) ir tai, kad tinkamas biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekas) atskyrimas ir nemišymas su mišriomis komunalinėmis atliekomis svarbus siekiant sumažinti biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) patekimą į regioninius nepavojingųjų atliekų sąvartynus. Baudos maisto tvarkymo subjektų, kuriuose netinkamai tvarkomos maisto atliekos, vadovams nustatomos vadovaujantis tuo, kad maisto atliekų apdorojimas turi būti saugus (užtikrinamas atitinkamas temperatūros režimas ir kt.), o gautas kompostas ar biodujos turi būti naudojami aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu. Mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų (įskaitant maisto atliekas) kiekį įpareigoja Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų²¹. Atskirai surinkti biologines atliekas ir jas apdoroti tokiu būdu, kuriuo

¹⁷ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų, 5 straipsnio 2 dalis.

¹⁸ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinti kai kurias direktyvas, 22 straipsnis.

¹⁹ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų 5 straipsnio 2 dalis.

²⁰ Valstybinio atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plano 230.1 papunktis.

²¹ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų, 5 straipsnio 2 dalis.

užtikrinama aukšto lygio aplinkos apsauga, nurodoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB dėl atliekų, panaikinančioje kai kurias direktyvas²².

Remiantis Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų²³ ir Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano²⁴ reikalavimais, turi būti užtikrinama, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio. Toks šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų lygis turėtų būti išlaikytas (neviršytas) ir vėlesniais metais.

Priėmus ANK pakeitimo projektą, bus nustatytos atgrasančios priemonės, užtikrinančios efektyvesnį biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, nustatytų teisės aktuose, vykdymą, tai padės užtikrinti geresnę biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo šių atliekų susidarymo vietose kontrolę, kurios efektyvesnis vykdymas padės užtikrinti, kad mažėtų kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis į sąvartynus patenkančių biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) kiekis, daugiau šių atliekų bus perdirbama gaminant bioduogas ar kompostuojant.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymo projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo pakeitimus tikėtinas teigiamas poveikis užtikrinant visuomenės dalyvavimą aplinkosauginių sprendimų priėmimo, užtikrinama aplinkosauginių reikalavimų pažeidimų prevencija, nes Įstatymo projekte numatytos griežtesnės baudos atgrasys asmenis alyvos atliekas deginti ar naudoti energijai gauti aplinkosaugos reikalavimų neatitinkančiuose įrenginiuose, ar perduoti asmenims, kurie neturi teisės tvarkyti tokias atliekas; daugiau alyvos atliekų bus surinkta ir sutvarkyta laikantis atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo, asmenis, teikiančius informaciją, reikalingą sprendimui dėl PAV ar atrankos išvada priimti – teikti neteisingą ar melagingą informaciją, siekiant palankaus sprendimo.

Dėl ANK pakeitimo projekto: siekiama įtvirtinti atsakomybę, sankcijas už biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymą šių atliekų susidarymo vietose reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, nevykdymą. Įgyvendinus ANK pakeitimo projektą, pagerės biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo šių atliekų susidarymo vietose kontrolė, sumažės kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis į sąvartynus patenkančių biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) kiekis, daugiau šių atliekų bus perdirbama gaminant bioduogas ar kompostuojant.

Neigiamų pasekmių priėmus siūlomus teikiamus įstatymų pakeitimo projektus nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymo projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymų pakeitimo projektais nustatomos didesnės baudos juridiniams asmenims už tam tikrų reikalavimų pažeidimus, tačiau, manytina, kad dėl to korupcijos pasireiškimo rizika nedidės, bus užtikrinta efektyvesnė pažeidimų, už kuriuos nustatomos didesnės ekonominės sankcijos, prevencija.

7. Kaip įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Teikiamo Įstatymo projekto įgyvendinimas neturės neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, jei veikla bus vykdoma pagal nustatytą licencijavimo modelį šio įstatymo 19³ straipsnyje nustatyta tvarka įregistruotame OTN įrenginyje ir, kai taikoma, atlikus reikalingas PAV procedūras ir įgyvendinus PAV sprendinius, nepažeidus šiame įstatyme nustatytų teisių registracijos duomenų teikimui kai OTN įrenginys buvo šiame įstatyme nustatytais pagrindais išregistruotas, veiklą vykdant laikantis OTN įrenginių eksploatavimo sąlygų ir nepažeidžiant įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų. Tačiau fiziniams ir juridiniams asmenims, sistemingai pažeidžiantiems aplinkosauginių teisės aktų reikalavimus, atsiras didesnė grėsmė išregistruoti OTN įrenginį ar užtraukti baudą dėl OTN įrenginių registracijos duomenų pateikimo, tam neturint teisės

²² 2008 m. lapkričio 19 d. Europos parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinti kai kurias direktyvas, 22 straipsnis.

²³ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų 5 straipsnio 2 dalis.

²⁴ Valstybinio atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plano 230.1 papunktis.

(išregistravus įrenginį ir nepašalinus priežasčių, lėmusių įrenginio išregistravimą). Taip pat atsiras grėsmė užtraukti baudą juridiniams asmenims, pateikusiems į rinką Produktus, neatitinkančius teisės aktuose nustatytų ženklinimo ir (ar) jų sudėtyje esančio LOJ kiekio reikalavimų, ir juridiniams asmenims, naudojantiems pagal nustatytus reikalavimus nepaženklintus Produktus.

Priimtas Įstatymo pakeitimas ir ANK pakeitimas turėtų paskatinti įmonių, kurios galėtų vykdyti biodujų gamybą ir (ar) kompostavimą iš biologinių atliekų, plėtrą. Įstatymo projektu ir ANK pakeitimo projektu bus nustatytos atgrasančios priemonės, užtikrinančios efektyvesnį biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) tvarkymo reikalavimų, reglamentuojamų teisės aktuose, vykdymą. Efektyvesnis vykdymas padės užtikrinti, kad mažėtų kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis į sąvartynus patenkančių biologinių atliekų (maisto ir virtuvės atliekų) kiekis, daugiau šių atliekų bus perdirbama gaminant biodujas ar kompostuojant.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymų pakeitimus inkorporuojant į teisinę sistemą, kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ar jų pakeitimų priimti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/42/EB dėl lakiųjų organinių junginių, susidarančių naudojant organinius tirpiklius tam tikruose dažuose, lakuose ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktuose, išmetamų kiekių ribojimo, iš dalies keičianti Direktyvą 1999/13/EB, 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) ir 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai nuostatas.

Parengti įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis.

12. Jeigu įstatymų projektams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų parengti

Įstatymui, išskyrus šio įstatymo 5, 6 straipsnius, 8 straipsnio 1–3 dalis, 10 straipsnį, 11 straipsnio 1 dalį, 1 straipsnį, įgyvendinti turės būti parengti ir iki įstatymo pakeitimo įsigaliojimo aplinkos ministro priimti šių teisės aktų pakeitimo projektai:

Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2013 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-528 „Dėl Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“;

Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 „Dėl Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos rengs atitinkamai jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimų projektus (institucijų nuostatų, vidaus procedūras reglamentuojančių teisės aktų pakeitimo projektus).

Įstatymo 5, 6 straipsnių, 8 straipsnio 1–3 dalių, 10 straipsnio, 11 straipsnio 1 dalies ir 13 straipsnio nuostatomis įgyvendinti turės būti parengti ir iki 2023 m. balandžio 30 d. aplinkos ministro priimti šių teisės aktų pakeitimo projektai:

Lakiųjų organinių junginių, susidarančių naudojant organinius tirpiklius tam tikrų veiklos rūšių įrenginiuose, išmetimo ribojimo ir įrenginių registravimo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 620 „Dėl Lakiųjų organinių junginių, susidarančių naudojant organinius tirpiklius tam tikrų veiklos rūšių įrenginiuose, išmetimo ribojimo ir įrenginių registravimo taisyklių patvirtinimo“;

Lakiųjų organinių junginių kiekių, susidarančių naudojant organinius tirpiklius tam tikrų dažų, lakų ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktų sudėtyje, ribojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. D1-379/4-273 „Dėl Lakiųjų organinių junginių kiekių, susidarančių naudojant organinius tirpiklius tam tikrų dažų, lakų ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktų sudėtyje, ribojimo taisyklių patvirtinimo“.

Priėmus ANK pakeitimo projektą, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos rengs atitinkamai jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimų projektus (institucijų nuostatų, vidaus procedūras reglamentuojančių teisės aktų pakeitimo projektus).

13. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų projektų įgyvendinimas

Įstatymo projekto įgyvendinimas nepareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų. Įstatymų projekte nenustatomos naujos funkcijos ir įpareigojimai, kuriems įgyvendinti valstybės institucijoms reikėtų papildomų lėšų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „aplinka“, „taršos prevencija“, „atliekos“, atliekų tvarkyba, „alyva“, „atliekų deginimas“, „administracinė atsakomybė“, „administracinė nuobauda“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.